

LAKESIDE

Ein dreymaúttferð við
"Lakeside" á Vatninum

UNDIRHÚSIÐ Á TOFTUM

Hvønn gerandisdag hittast
millum 20 og 30 mæns til
sosiala samveru

ELDRADAGUR Í SALT

Nógv varð prátað, tá út við
330 pensjónistar hittust á
Drelnesi í august

HENRY DEBES JOENSEN

Í meiri enn 70 ár hevur fyrr-
verandi lærarin slappað av
við stokkum

Blaðið Eldri

Einaferð um árið gevur Landsfelag Pensjónista út blaðið Eldri. Endamálið við blaðnum er at kunna pensjónistar og onnur um ymiskt, ið áhugavert er hjá eldri, heima sum uttanlanda, at lesa.

www.eldri.fo

Ábyrgd

Beate L. Samuelsen, forkvinna

Samskipari

Gunnleyg Durhuus, skrivari og samskipari

Umbróting

Grafikmaster / Kári við Rættará

Prent

Scan Design ApS

Landsfelag Pensjónista

Landsfelag Pensjónista er felag fyri allar pensjónistar og øll eldri í Føroyum. Limir í Landsfelagnum eru pensjónistafeløg og eldrafeløg í Føroyum. Landsfelagið hevur til endamáls at arbeiða fyri fíggarligum, sosialum, mentanarligum og øllum øðrum áhugamálum pensjónista.

Landsfelag Pensjónista

Løkjatún 1,

FO-160 Argir

Tel: 21 93 94

T-postur: lp@mail.fo

Heimasíða: www.eldri.fo

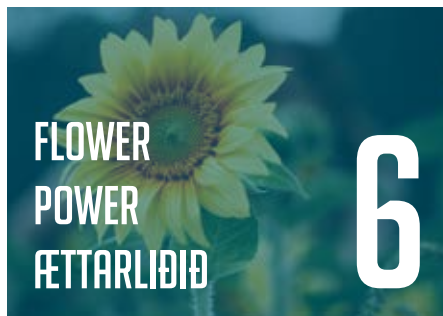
NEVNDIN

3

ANDAKT

4

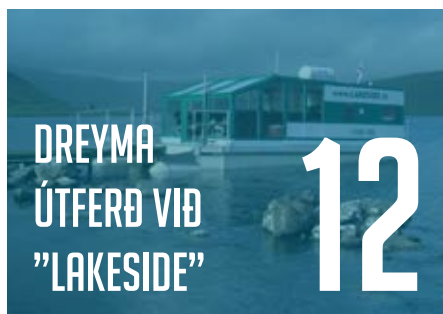
FLOWER
POWER
ÆTTARLIÐIÐ

6

UNDIRHÚSIÐ
Á TOFTUM

8

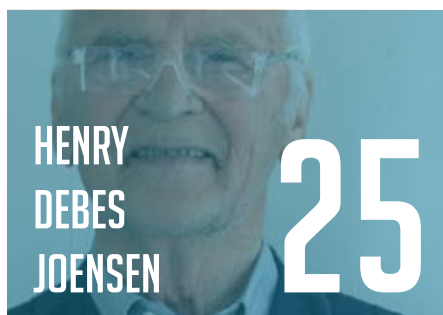
DREYMA
ÚTFERÐ VIÐ
"LAKESIDE"

12

ÁRS-
FRÁGREIÐING
2018-2019

16

HENRY
DEBES
JOENSEN

25

UPPSKRIFT:
KANEL-
BOLLAR

30

SAMHALDS-
FASTI Í
KLØNUM TRÁÐ

31

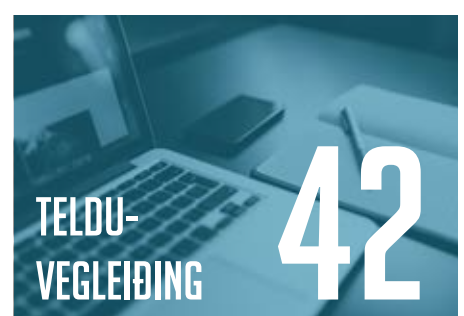
EINSEMI OG
TUNGLYNDI

33

ELDRA-
DAGURIN
2019 Í SALT

34

TELDU-
VEGLEIÐING

42

LANDSFELAG PENSJÓNISTA

Tríggir nevndarlimir stóðu fyri vali á seinasta aðalfundi

Leygardagin 27. apríl 2019
hevði Landsfelag Pensjónista
aðalfund á Parnassinum, Hotel
Hafnia.

Tríggir limir stóðu fyri vali.
Aftaná aðalfundin skipaði
nevndin seg við Beate L.
Samuelsen sum forkvinnu
(afturvald), Ingeborg Vinther,

næstforkvinnu (afturvald),
Alfred Olsen, nevndarlimi, Ingrid
Henriksen, nevndarlimi, og Elnu
Lamhauge Strøm, nevndarlimi
(nývald).

Varalimir eru nú: Maria Olsen,
Klaksvík, Jákup Hummeland,
Vestmanna, og Jón úr Konoy,
Leirvík.

***Gunnleyg Durhuus, skrivari
og samskipari hjá Landsfelag
Pensjónista***

***Aftast f.v: Beate L.
Samuelsen, Alfred Olsen og
Ingrid S. Henriksen. Fremst
f.v: Ingeborg Vinther og Elna
Lamhauge Strøm***

Beate L. Samuelsen, forkvinna
Varðalág 4, 100 Tórshavn
samuelsenbeate@gmail.com
Tlf. 313457 / 215457

Ingeborg Vinther, næstforkv.
Geilin 38, 900 Vágur
vinther@mail.fo
Tlf. 373427 / 573427

Alfred Olsen, nevndarlimur
Rókavegur 24, 656 Saltnes
alfred-olsen@kallnet.fo
Tlf. 447960 / 210960

Ingrid S. Henriksen, nevndarlimur
Gundadalssvegur 53, 100 Tórshavn
in-tr@kallnet.fo
Tlf. 318079 / 228079

Elna Lamhauge Strøm, nevndarl.
Yviri við Strond 45, 100 Tórshavn
meind@kallnet.fo
Tlf. 211591 / 311591

Í MYRKRUNUM TENDRA VIT LJÓS

Theodor Eli Dam Olsen, prestur

"Tá er tó myrkrið tær ikki ov myrkt, og náttin er klár eins og dagur, myrkur og ljós eru jøvn fyri tær." – Sálmur 139,12

Í fororðinum til bókina "Morgunlestrar", ið táverandi Útvarp Føroya gav út einaferð í áttatiárunum, tekur Axel Tórgarð skemtiliga til um sínar morgunlestrar, at teir eins væl kunnu lesast á kvøldi. Bæði á morgni og á kvøldi ber til at fáa nógv burtur úr bókini "Ferð mín til Jorsala" hjá prestinum Kristian Osvald Viderø. Har skrivar hann m.a. hvussu góð náttin kann vera: "...náttin er fjálg og mild; hon er

tigandi, spyr um einki, hvørki um óreinmentar ætlanir ella óskilvísar tilgangir. Hon er eins og móðir við sítt sjúka barn, tekur tað blíðan og varliga inn at sær - - - tekur tað soleiðis sum tað er; hon spyr ikki um "hvær" og "hví" og "hvussu". Alt tað, sum dagurin havnar og rekur frá sær, tað tekur náttin í fadm (...).

Hon setur ongar dómstólar og dømir ongan; hon mælir og metir ikki, heldur javnar hon alt út; tess vegna leitar til hennar alt tað, sum ikki má standa tey mát, sum dagurin setur og sum ikki er ment at halda tær lógir, sum hann skipar; fjálgandi breiðir hon sínar móðurligu armar út um tað alt samalt og tekur tað tigandi og líknsamliga inn at sær. Men hon hugsar sítt og tað djúpt og hómar með sínum blindu eygum fyrir aftan alt hetta, størri ætlanir og hægri tilgangir enn dagin grunar".

Við øðrum orðum sær Viderø náttina sum eitt stað ella frípláss, har hann kann koma í friði við sínum hugsanum og byrðum, tí náttin koyrir ongan burtur frá sær.

Um vit lesa eitt sindur í Nýggja testamenti, so er tað serliga eitt fólkaslag, sum ikki verður so vakurt umrøtt. Hetta eru fariseararnir. Teir hava óivað havt rætt í onkrum, teir gjørdu, tí nærlagdir vóru teir. Vit vita um teir, at teir royndu av øllum alvi at halda lógina í Gamla testamenti.

Men hóast teir vóru farisearar, so vóru teir ikki verri enn so, enn at Jesus vildi sita til borðs saman við teimum – enntá um náttina.

Ein av farisearunum æt Nikodemus. Hann var ráðharri hjá jødunum, og vit lesa í Nýggja testamenti, at hann eina náttina kom at vitja Jesus. Hví hann kom um náttina, kunnu vit bara gita okkum til, men eins og hjá Viderø, so kom hendan vitjanin á nátt at vera eitt heilt serlig uppliving fyri hann. Hendan náttin hjá Nikodemusi gav nevnliga svar upp á so nógv spurningar, sum dagurin ikki gav.

Tí Nikodemus kom til Jesus fyri at fáa svar upp á nakrar spurningar.

Tað var so nógv, sum hann ikki skilti, og tað kann eisini vera torført hjá okkum í dag at skilja hugtøk sum t.d. "Guðs ríki" og at "vera føddur av anda av vatni", sum tað verður nevnt í frásøgnini um Nikodemus. Ja, Nikodemus spurdi enntá, um hann skuldi inn aftur í mammu sína, so hann kundi føðast av nýggjum.

Men tá var tað, at hann fekk hetta svarið, sum eftirhondini man vera eitt tað mest kenda bíbliuðrindið:

"Tí at so elskaði Guð heimin, at hann gav son sín, hin einborna, til tess at ein og hvør, sum trýr á hann, ikki skal glatast, men hava ævigt lív" (Jóhs. 3,16).

Her eiga vit serliga leggja merki til orðingina: "Trýr á Hann" - tí tað skal nevnliga ikki so nógv annað til!

Guð er kærleiki! Størstur av øllum er kærleikin, og tað sum vit gera móti hvørjum øðrum – og tað, sum vit gera ímóti einum av hansara minstu - tað hava vit eisini gjørt ímóti honum.

Ein prestur segði einaferð, at tað var, tí at Jesus trúði menniskjum, at fólk trúðu upp á hann.

Hetta kann geva okkum okkurt at hugsa um. Og tað er m.a. tað, vit hava kvøldið og náttina til eftir dagsins gerning og skyldur. At hugsa í. Líkasum Viderø og Nikodemus gjørdu. Hetta er altíð aktuelt, bæði á Jesusar døgum fyri 2000 árum síðani eins væl og í dag. Og tað verður altíð aktuelt at vísa næstrakærleika.

Tí er tað týðningarmikið at brúka ta tíðina, vit hava, at vísa kærleika móti hvørjum øðrum, tí vit skulu ikki stúra fyri ókomnum tíðum, tí morgindagurin hevur nokk við sínum. Onkur hevur sagt, at ævinleikin býr í lýtuni. Og vit eiga bara lýtuna.

Hóast kvøldið og náttin nú gerast myrk, og sjálvst um tíðir kunnu koma í lívinum, har vit kunnu kenna tað, sum tann myrka náttin sígur oman yvir okkum, so er tað í myrkrinum, vit tendra ljós. Og á jólum tendraðist ljós heimsins, og tað var hesum ljósinum, teir triggir

vísmenninir leitaðu eftir. Og sum teir funnu á trettanda.

Kvøldið og náttin eru nakað serligt, sum Viderø segði.

Tað var eisini um kvøldið, at Jesus í felagsskapi við lærusveinunum stovnaði ta heilagu kvøldmáltíðina. Líkasum Nikodemus var eitt vanligt menniskja, ið Jesus vildi sita til borðs við, so vildi Jesus eisini sita til borðs saman Pæturi, sum avnoktaði hann, saman við Judasi, sum sveik hann, og við Tummasi, sum ivaðaðist um hann.

Tí líkasum náttin hjá Viderø ikki koyrir nakran burtur frá sær, so vildi Jesus sita til borðs saman við hesum monnunum og saman við teimum fáa sær ta heilagu kvøldmáltíðina, sum vit hava til hansara áminningar. Og tað er við gávum og góðum gerningum móti hvørjum øðrum, vit kunnu minnast hvønn annan, tí tað vit gera ímóti einum av hansara minstu, hava vit eisini gjørt ímóti Honum.

Amen

FLOWER POWER

ÆTTARLIÐIÐ

**Fekk landið rokningina, fóru
Føroyar so logandi á heysin**

**Beate L. Samuelsen,
forkvinna í LP**

Samfelagið hevur skyldu til at taka sær av okkara eldru borgarum, teimum, sum ikki megna hetta. Her verður hugsað um tey, sum av ymsum heilsuligum orsøkum ikki kunnu búgva heima hjá sær sjálvum, og sum hava brúk fyri hjálp hvønn einasta dag fyri at fáa gerandisdagin at virka og tí mugu flyta á stovn. Um altso møguleiki er hjá teimum at koma á ein hóskaði stovn at búgva.

Tørvurin á stovnum innan eldraðkið, tað veri seg sambýli, ellis- og røktarheim, er so ómetaliga stórur, at nógvar kommunur, sum varða av økinum, siga seg fíggjarliga ikki megna hetta.

Eftir at hava verið ein landsuppgáva, varð eldraðkið fyri nøkrum árum síðani flutt yvir til kommunurnar at røkja og hava ábyrgd av. Við hesi avgerð kom eldraðkið at liggja nærri borgarunum enn frammanundan, og landið slapp samstundis av við fíggjarligu ábyrgdina.

Sum ein fólkahópur í støðugum vøkstri, eru vit sum pensjónistar neyvan tann bólkurin, politikkarar elska mest her í verðini.

Øll í ein útreiðslu-leyp

Sum pensjónistar kosta vit so nógv. Serliga, um vit eru so frek at gerast álvarsliga sjúk og enda á sjúkrahúsi. Tað fáa vit ferð eftir ferð skotið í skógv-arnar.

Bara tá lögtings- og kommunuval nærkast fjórða hvørt ár, er einki mark fyri, hvussu fantastisk vit eru, og hvussu gott komandi og verandi pensjónistar fáa tað, velja vit hendan ella handan flokkin. Millum valini verða vit so aftur koyrd í ein útreiðslu-leyp.

Neyvan hugsa politikkarar um, hvussu nógvan pening pensjónistar í veruleikanum spara samfelagnum fyri við øllum teimum ókeypis tænaðum, vit, uttan at muta ímóti, veita hvønn einasta dag og uttan at tað soleiðis bókstaviliga sæst á nøkrum pappíri.

Við gleði rætta vit eina hjálpanði hond, tá á stendur. T.d. tað stóra og tunga ókeypis arbeiðið at hjálpa óhjálpmum pensjónistum, ið eru heimabúgvandi, tí makin, ið eisini er pensjónistur, tekur sær av teimum, ella børnini taka sær av teimum,

eftirsum einki pláss er tøkt til teirra á nøkrum stovni.

Vit kunnu eisini nevna ókeypishjálpin, sum vit sum pensjónistar veita, tá ommu- og abba-børnini av einhvørji orsök skulu ansast, so foreldrini kunnu sleppa til arbeiðis. Vit fylgja, koyra og avheinta tey smáu á dagstovnum, tá foreldrini ikki hava stundir til tess. Vit fylgja teimum fyrstu tíðina til og frá skúla, til og frá frítíðarítrivi, sita daddur, baka, binda, seyma og hjálpa til, tá ástendur hjá ungu familjunum.

Og alt við gleði.

Vit tosa ikki so nógv um hetta, tí tað er líka sum ein sjálffylgja. Vit gera tað bara. Hetta er ein partur av familjulívini.

Vit eru eldra ættarliðið. Vit eru har, og vit leggja oyra til, tá brúk er fyri tí.

Ókeypis tænaður

Síggjast vit yvirhvør í samfelagsmyndini? Ja, í dag síggjast vit. Tað gjørdur tey, sum gingu undan okkum, ikki.

Vit hoyrast eisini. Undanfarna ættarliðið segði ikki so nógv. Tað fann seg í øllum.

Pensjónistar í dag eru í veruleikanum ein partur av 68arunum. Tað vóru vit, sum á sinni gjørdur vart við okkum í samfelagnum. Vit kunnu nevna okkum "Flower Power-ættarliðið".

Um vit sum ein samlaður bólkur av pensjónistum í dag gera upp í krónum og oyrum ta orku, ið vit ókeypis útinna av tænaðum árliga, samfelagnum at gagni, og sendu Løgtinginum rokningina, fóru Føroyar so logandi á heysin í morgin.

UNDIRHÚSIÐ Á TOFTUM

Tekstur: Alfred Olsen, nevndarlimur í LP

Myndir: Tórshavnar Býráð, Alfred Olsen

Undirhúsið á Toftum byrjaði sítt virksemi hin 28. februar 2012 og hevur opið hvønn dag uttan sunnudag, bæði fyrrapart og seinnapart. Tað koma millum 20 og 30 mans í Undirhúsið hvønn dag, og tað skapar eina góða sosiala samveru og eitt gott fjølbroytt humoristiskt orðaskifti, við einum ísletti av tí kenda Tofta speiskninum, sum kann sita so væl, at allir sita í skellilátri.

Tað verður ikki spælt kort, telvað ella líknandi, tí endamálið er at hava eina góða sosiala samveru, har allir kunnu vera við.

Mennirnir, sum koma, eru frá 60 + og upp í 94 ár, og tann elsti er ein sonn leksikon, sum veit alt um ymiskar hendingar, bygðasøgur, familjuskap og ættarbond, skip og manningar, um fiskiskap undir Føroyum og á fjarleiðum og minnst árstølini, nær tað ymiska hendi, so tað er heilt fantastiskt.

Í Undirhúsinum eru ongi tekin um nakra eldra-byrðu, men har er gleði, fagnaður og lívsmót, sum skapar trivnað, samanhald og aktivitet.

Manskór

Nakað aftaná, at virksemið í Undirhúsinum var byrjað, var farið undir at hava sangkór, og ljóðførini vóru harmonika, mandolin og munnharpa. Í kórinum eru umleið 30 mans, sum venja hvønn mikudag millum kl. 4 og 5, og endar

sangløtan altíð við, at vit biðja "Faðir vár" saman. Hetta er eitt gott og samansjóðandi tiltak, sum allir eru glaðir fyri og sum hevur viðfært, at vit fegnir ferðast nógv runt í Føroyum og uttanlands, tí í hesi 7 árinum hevur virksemið hjá Undirhúsinum verið:

Uttanlandsferð:

Íslandsferð við Norrønu til Íslands
– Ein góð ferð við nógvum sangi.

Innanlandsferðir hava verið:

Í Suðri, á Sandoyinni, Vesturi í Vágum, Streymoyinni, Eysturoyinni, Borðoyinni og á Kalsoynni.

Støð í Føroyum, sum vit hava sungið í eru t.d.

Í Fríðrikskirkjuni, fleiri ferðir, og somuleiðis í Missiónshúsinum Thabor og Nebo, og í Tofta skúla, á Svangaskarði fleiri ferðir og minst 4 ferðir um árið á eldrasambýlinum Vesturskin. Á Eysturoyar Røktar- og Ellisheimi fleiri ferðir, og annars á Ellisheiminum í Vágum, Ellisheiminum á Grønanesi í Vestmanna,

Frá vinstru síggja vit Kaj Hansen, Jákup Michael Mikkelsen, Frits Johannesen, Alfred Olsen, Jack Højgaard, Símin Hansen og Justines Hansen

Ellisheimið á Mýruni í Streymnesi, Ellisheiminum á Sandi, Ellisheiminum í Skopun, Ellisheiminum Sjóvarlon á Strondum. Í Kirkjunum í Sørvági, kirkjunum í Sandavági, í Gásadalum, kirkjunum í Vestmanna, Havnar kirkju, Famjins kirkju, í kirkjunum í Húsavík, í Christianskirkjunum í Klaksvík, kirkjunum í Mikladali, í Gøtu kirkju, í Betesda í Klaksvík, í Keldunum í Skálafirði, Frelsunarherinum í Vági, Leguhúsinum í Nesvík, í Bygdahúsinum á Strondum, og við minnisvarðanum í Syðradali.

Á Bátafestivalinum á Toftum, á tiltakinum Urðardansur í Kvívík og í Havn hava vit sungið í Müllers Pakkhúsi, í Tinghúsinum, í Útvarpi Føroya, í Norðurlandahúsinum, í FSF-húsinum í

Gundadali, Tórshavnar kommunu, Havnar kirkju, Tinganesi og í sambandi við móttøku av skipum, sum eru komin til Toftir.

Kórið hevur sungið til rundar føðingardagar hjá monnum í Undirhúsinum og eisini fyri bygðakvinnum, umframt til silvur- og gullbrúdleyp hjá limum í Undirhúsinum.

Men lívið gevur okkum bæði gleði og sorg, og Kórið hevur fleiri ferðir upplivað sorg, tá persónar, sum vóru ein av okkara, eru deyðir, og saknurin er stórur. Tá hava vit sungið við jarðarferðina hjá teimum, bæði í Fríðrikskirkjunum, í Nebo og Ellisheiminum.

Frá vinstru síggja vit Savar Jóhannisson, Johann Johannesen, Jógvan Ingvar Olsen og Piddi Hansen

Hesi árin hevur Kórið havt 140 ymiskar framførslur

Vit gleðast og eru áhugaðir í, hvussu tað gongst monnunum í Undirhúsinum, og í 2017, tá ein av limum okkara, 79 ára gamli Jack Højgaard, var við á Rynkebylíðnum, sum fór til Paris, savnaðu vit inn eina sponsorgávu uppá 20.000,00 kr. til Krabbameinsfelagið og fingi harvið búmerkið hjá okkum prentað á draktirnar hjá súkkclarunum tað árið.

Jólafrókostarnir

Til hugnaløturnar hoyrir jólaveitslan, sum vit hava á hvørjum ári í Bowlinghøllini í Leirvík, har

vit bowla í ein tíma, áðrenn jólamaturin kemur á borðið.

Undirhúsið

Undirhúsið heldur til í niðastu hædd í Piddasa Handli á Toftum, men kemur at fáa síni egnu høli um ikki so langa tíð. Formaðurin fyri Undirhúsinum er Haldor Gaardbo, og teir, sum hava ábyrgdina av kórinum, eru Asbjørn Vang og Magnus í Hjøllum. Og nú er tað blivið so galið, segði ein limur í kórinum fyri mær, at hann var blivin steðgaður á vegnum av fólki, sum gjarna vildu heilsa uppá lokalu "Sangstjórnum".

EIN DREYMAÚTFERÐ VIÐ ”LAKESIDE” Á VATNINUM

**Her kanst tú uppliva eina ”larmandi”
tøgn, ein buldrandi Bøsdalafoss og
fuglar allar ársins tíðir, meðan tú etur
vælsmakandi ”Lakeside-skuffu-
køkuna”**

Tekstur: Beate L. Samuelsen

Myndir: Kári við Rættará og savnsmyndir

Síðani 2. juli 2005 hevur Ólavur Poulsen, sum eigur katamaranin ”Lakeside”, siglt við okkurt um 15.000 gestum á Føroya størsta vatni, sum er í Vágum.

Umborð á ”Lakeside” hevur hann gjørt meiri enn 1400 útferðir við ferðandi á Vatninum og út til Bøsdalafoss.

Vatnið hevur fleiri nøvn, og eitur bæði Sør-vágsvatn og Leitisvatn. Tað er eisini her út fyri Gomlu Flúgvarabedingini, at listamaðurin Pól Skarðenni hevur gjørt eina ”sjómynd” av Nykinum, sum søgnin sigur, býr djúpt niðri í Vatninum.

Ólavur Poulsen er ikki bara skipari og eigari av ”Lakeside”. Hann hevur eisini bygt katamaran-

in. Fyri tað mesta hevur hann brúkt endurnýtslutilfar, sum hann hevur fingið fatur á.

Katamaranurin er flatbotnaður, smíðaður á ein stóran jarnflota, sum alifyritøkan Luna fyri nógvum árum síðani skrottaði. Pláss er fyri 16 ferðandi í salongini.

Salongin, har tey ferðandi sita, er sett saman av einum campingvogni, eini gamlari havastovu og nøkrum gomlum elementum frá einum busssteðgiplássi.

Ólavur Poulsen hevur sjálvur bygt eina lítla brúgv suðuri í Oyrum, har báturin "Lakeside" kann leggja at

Koyristólsbrúkarar millum tey ferðandi

Pláss er fyri 16 ferðandi, sum í salongini sita heitt og væl í leðurstólum, ið allir stava frá einum av gomlu flogfórunum hjá Atlantic Airways.

Ólavur Poulsen hevur eisini hugsað um tey, sum sita í koyristóli. Í sambandi við tað hevur hann gjørt umstøðurnar umborð so høgligar og góðar hjá koyristólsbrúkarum, at eisini hesir hava møguleika at koma ein dreymatúr við "Lakeside".

Somuleiðis eru ofta útferðir á Vatninum við eldri fólki.

Og tað góða við "Lakeside" er, at katamaranurin rullar ikki. Hann kann sigla í næstan í øllum veðri.

Útferðin við "Lakeside" byrjar altíð frá Gomlu Flúgvarabedingini. Síðani verður spakuliga og friðarlaga siglt suður í Oyrum, har Bøsdalafossur í øllum sínum veldi buldrandi fossar 30 metrar steýrrætt niður og beint út á sjógv.

Meðan siglt verður, greiðir Ólavur Poulsen frá øllum, sum tú sært. Hann er frálíkur frásøgumaður og veit alt, sum vert er at vita um Vatnið og landslagið, sum siglt verður framvið. Eisini veit hann nógv áhugavert um ymsa litin á seyðinum, tú sært ganga allan vegin á leiðini framvið Vatninum.

Fuglur og seyður

Ólavur Poulsen er føddur og uppvaksin í Vatnsørum, sum er næmasta grannabygd við Vatnið. Abbi og omma hansara vóru millum tær fyrstu triggjar familjurnar, sum búsettust í lítlu Vatnsørum í 1920unum.

Vatnsoyrrar er einasta bygd í Føroyum, sum ikki liggur út til havið.

Meðan siglt verður, og tú einki annað hoyrir enn fuglasong og onkran jarmandi seyð, ber til at fáa frokost ella døgverða umborð, Maturin má sjálvandi bíleggjast í góðari tíð undan fráferð.

Annars serverar blíði skiparin altíð ein heitan drekkamunn við heimabakstri afturvið. Tað er ein flógv "Lakeside-súrepla-kanel-skuffukøka" við køldum súrróma afturvið.

Køkan smakkar ómetaliga væl og kemur sera væl við á eini "Lakeside"-útferð, sum tekur millum trýggjar og fýra tímar.

Skuffukøkuuppskrivtina fært tú ikki. Hon er loynilig sambært Ólavi Poulsen.

Knappliga kemur eitt seyðahús til sjóndar høgrumegin á veg suður í Oyrar. Tað er so snøgt bygt, at tú í fyrstuni heldur tað vera eitt summarhús.

Ólavur er frálíkur frásøgumaður og veit alt, sum vert er at vita um Vatnið og landslagið, sum siglt verður framvið.

Upplýsast skal, at her er eitt ríkt fuglalív alt árið, líka mikið um tað er summar ella vetur.

Eitt upplivilsí hvørja ferð

Suðuri í Oyrum hevur Ólavur Poulsen bygt eina lítla brúgv, har "Lakeside" kann leggja at, og tey ferðandi trygt og turrsködd kunnu koma í land. Her rennur Bøsdalaá, og her valdar ein vælsignaður friður.

Vilja gestirnir hoyra og síggja hin buldrandi Bøsdalafoss, mugu tey spáka longur út á eggina. Tá ræður um at tora og ikki at hava hæddarræðslu. Lendið er grótut at ganga í og

***Bøsdalafossur fossar
í øllum sínum veldi
buldrandi 30 metrar
steyrrætt niður og
beint út á sjógv.***

***Loftmynd av
Vatninum og
Bøsdalafossi
vinstrumegin***

nógvir hvassir og spískir steinar. Tí ræður um at vera í góðum skóm.

Heilt her úti liggja stórir tonstungir klettur. Ólavur Poulsen kennir hvønn einasta klett um hesar leiðir. Hann dugir at síggja, um klettarnir hava flutt seg, síðani hann var har seinast. Tað er serliga útsynningurin, ið kann verða herviligur um hesar leiðir, tá hann leikar í uppá tað harðasta.

Ólavur Poulsen gerst ongantíð troyttur av at sigla á Vatninum við "Lakeside".

"Túrun er ikki bara eitt stórt upplivilsi fyri hin ferðandi, men eisini fyri meg hvørja einastu ferð", sigur skiparin, Ólavur Poulsen.

ÁRSFRÁGREIÐINGIN Á AÐALFUNDINUM 2018-2019

**Mótrokningarfría inntøkan skal hækkast upp til kr. 100.000,-
og reingerð skal innaftur sum partur av heimahjálpin**

Tekstur: Beate L. Samuelsen Myndir: Gunnleyg Durhuus, Kári við Rættará, savnsmyndir

Sum siður er á aðalfundi Landsfelag Pensjónista greiddi forkvinna felagsins frá virksemi felagsins farna árið.

Tað er ov drúgt at endurgeva alla ársfrágreiðingina, sum lögð var fram á aðalfundinum 27. apríl í ár, og verður tí tikið eitt sindur burturúr henni her.

3. august í fjør var stóra tiltakið "Eldradagurin" skotin í gongd. Tað var Vága Pensjónistafelag, sum saman við Landsfelag Pensjónista skipaði fyri degnum í Ítróttarhøllini á Giljanesi. Um 200 luttakarar úr øllum landinum tóku lut í væl-eydnaða degnum við røðum, føroyskum dansi, skemti, sangi, góðum mati, o.ø.

Sjálvsavgerðarrætturin

Nevndin hevur havt nógv mál til viðgerðar farna árið, m.a. Almannatrygd, vølfærd, tvingasil o.o. inntriv í sjálvsavgerðarrættinum.

Í samb. við sjálvsavgerðarrættin, har serliga tvingisilslógin er av stórum týðningi, hevur

nevndin boðað Almannaráðnum frá, at Landsfelagið vil hava ein lim í nevndina, tí ofta eru tað fólk við demens, ið verða viðgjørd eftir hesi lóg. Men nevndin hevur ikki hoyrt eitt kis aftur frá Almannaráðnum um hetta.

Nøkur hoyringsskriv

Nevndin hevur fleiri ferðir verið boðsend at greiða ymsu løgtingsnevndunum nærri frá mongum hoyringsskrivum í samb. við lógaruppskot, ið hava við pensjónistar og eldraðkið at gera.

Vit mæltu Almannaráðnum í einum hoyringssvari m.a. til eina broyting í løgtingslógini um heimatænastu og eldrarøkt, at kommunur eiga seta á stovn eldrabústaðir til borgarar, ið eru 64 ár og eldri. Hetta var í samb. við víðkanina í heimildini hjá kommununum at seta á stovn eldraíbúðir.

Dagin eftir páskir vóru vit á fundi við Trivnaðarnevnd Løgtingsins og greiddu nærri frá hesum. Á fundinum greiddu vit nærri frá hoyringssvarið

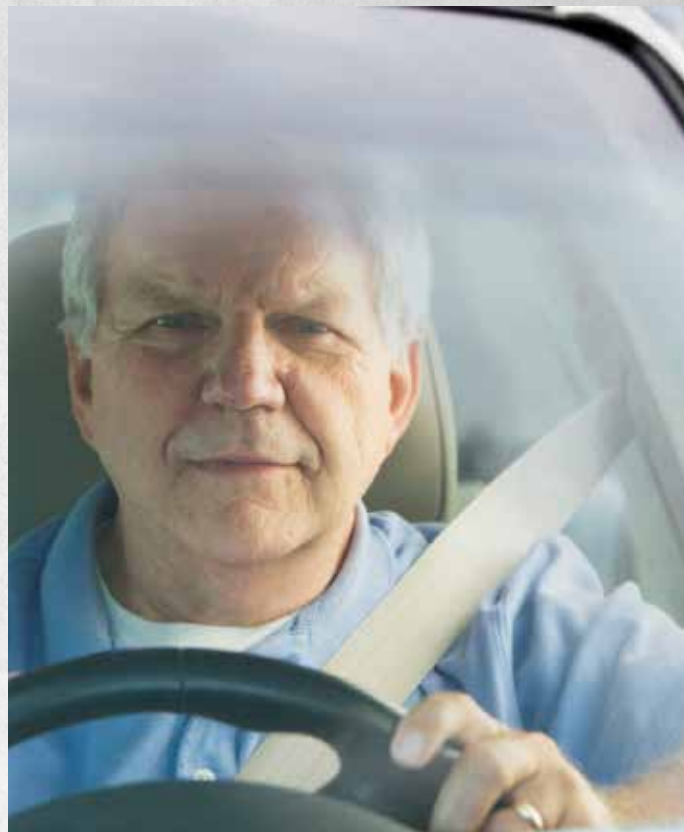
Landsfelagsins til Almennaráðs um Leigulógina/Bústaðarpakkanum, sum vit eisini hava havt til viðgerðar, og har vit mæla til, at útleigarar eiga at verða meira javnsettir. Soleiðis, at m.a. útleiga, sum fevnir um tvey íbúðarmál ella upp til fýra leigumál av einstøkum kamari, eftir hesi lógini skal roknað sum ikki vinnulig útleiga. Almennaráðið heitti í vár á Landsfelag Pensjónista um at gera eitt ummæli av einum broytingaruppskoti til eina lögtingslóg frá apríl 2014 um heimatænastu, eldrarøkt v.m. Tað snýr seg um, at tað skal gerast lættari hjá eldri fólki at søkja inn á røktar- og ellisheim ella eldrasambýli í einum samstarvsøki, ið liggur nærri bústaðnum hjá teimum avvarðandi. Landsfelagið fegnast um, at hesir persónar verða javnsettir við tey, ið frammanundan búgva í kommunala samstarvsøkinum.

Sjálvandi tók nevndin undir við uppskotinum.

Koyrikortið

Eyma punktið hjá flestu pensjónistum er endurnýggjanin av koyrikortinum. Stutt undan jólum, broytti lögtingið gomlu lógina um endurnýggjan av koyrikortinum, soleiðis at vit nú sum 70 ára gomul ikki skulu til lækna, men bara venda okkum til Akstovuna við gamla koyrikortinum og eini nýggjari passmynd fyri fáa koyrikortið longt við fimm árum. Tað kostar kr. 150,-.

Sum 75 ára gomul kunnu vit aftur fáa koyrikortið longt við fimm árum, til vit fylla 80 ár, men tá skulu vit bæði hava nýggja mynd saman við læknaváttan og lata Akstovuni tað saman við koyrikortinum fyri at fáa tað longt.

Fyltur 80 ár, kann koyrikortið einans longjast við tvey ára millumbili, men vit mugu hava nýggja heilsuváttan frá lækna hvørja ferð og nýggja mynd sjálvandi. Vit gerast jú ikki yngri við aldrinum

Í Danmark er bæði aldursloft og læknakanning tikin av, tá tað snýr seg um koyrikort til pensjónistar.

Hækking av grundupphæddini

Nevndin í LP var ein morgun kallað inn til fundar í Fíggjarnevndini í samb. við uppskot um at hækka grundupphæddina á fólkapensjónini upp á sama støði, sum hon var, áðrenn sitandi landsstýrið 1. jan. 2016 lækkaði hana úr kr. 50.028 kr. um árið til kr. 43.068,- fyri stök og úr kr. 39.756,- til kr. 32.796,- fyri giftar pensjónistar.

Uppskotið um afturbering av mistu grundupp-hæddini hildu vit í Landsfelagnum var fínt. Uppskotið, sum skuldi koma í gildi 1. januar 2019, fall tíanverri í lögtinginum.

Hóast uppskotið fall, hava vit ikki slept okkara kravi, sum Fíggjarnevndin sigur kostar millum 50 mió kr. og 60 mió kr. um árið, og sum politikararnir "snubbaðu" frá okkum 1. januar 2016.

Eldrarøkt 2025 - visjónir

TIGN er áhugafelag teirra, ið vegna brek ella aldur hava tørv á røkt. TIGN hevur havt tveir felagsfundir við áhugafeløg og fakfeløg um at skipa fyri eini ráðstevnu við einum felagsnevvara.

Hvørt felag var biðið um at koma við einum hjartamáli innan eldraðkið, sum TIGN síðani skal samskipa.

Okkara hjartamál í Landsfelagnum er, **at neyðugt er at styrkja heimatænastuna,**

soleiðis, at fólk kunnu vera heima sum longst, fáa reingerð innaftur sum partur av heimahjálpin, fáa døgverða allar dagar í vikuni, meiri heimarøkt, og venjing og nýtslu av vælferðartøkni.

Ætlanin er, at hetta skal enda við eini ráðstevnu í Havn í september 2020 við heitinum **"Eldrarøkt 2025 - visjónir".**

Eldraráðini

Nevndin hevur havt fund við Eldraráðið í Tórs-havnar kommunu. Ætlanin er í næstum at fara út á bygd at hitta onnur eldaráð og greiða frá, hvat eldaráð í summum av grannalondum okkara hava fingið gjøgnumført. Í felag kann man finna útav, hvat gerast kann fyri at fáa meiri eldravinarligar bygdir her hjá okkum. Fleiri kommunur hava einki Eldaráð. Í tí sambandinum hevur Landsfelagið havt fund við Kommunufelagið, sum fer at taka málið upp í sambandi við komandi kommunuval 2020.

NSK

Landsfelag Pensjónista er limur í NSK, Nordisk Samarbeits Kommite, sum hevur fund tvær ferðir um árið. Næsta ár verður fundurin í Føroyum. Í samb. við fundin í Føroyum hevur Landsfelagið søkt Almannaráðið um kr. 50.000,- til eykaútreiðslur til fundarhøli, útferðir o.a., hóast útlendsku luttakararnir sjálvir rinda fyri ferð og uppihald.

Í blaðnum Eldri, nr. 3 ber m.a. til, at síggja greinar, sum hava samband við NSK-samstarvið og áhugaverda søgan um niðursetuhúsini á Gráasteini í Saltnesi.

Og so hevur Landsfelag Pensjónista fingið nýggja heimasíðu.

Talgilding eitt tilboð, ikki lógarkrav

Vit standa á gáttini til einar Talgildar Føroyar. Umboð fyri Fíggjarmálaráðið greiddu á formansfundi 23. okt. 2018 frá lógini um Talgildan Samleikan og trygdina í samb. við hetta. Talan er ikki um eitt lógarkrav, men eitt tilboð til pensjónistar at vera við, tí tað er týðningarmikið, at vit øll hava møguleika at avgreiða okkara egnu viðurskifti talgild.

Man kann hava ymsar meiningar um Talgildan Samleika. Eitt gott við hesum er, at vit ikki skulu hava fleiri brúkaranøvn og loyniorð, men bara eitt. Spurningurin er so, um skipanin er nóg trygg, tá Talgildi Samleikin bara liggur á einum stað, tí teldusníkar liggja alla tíðina uppá lúr. Fyri at hjálpa pensjónistum, sum ikki kenna seg tryggjar at nýta teldur, er ætlanin at upplæra ein lokalan telduáhugaðan at virka sum "ambassa-

dør" til at hjálpa pensjónistum við hesum. Vit sleppa ikki undan øllum hesum nýggja, og hevur Landsfelag Pensjónista tí tikið undir við uppskotinum um Talgildan Samleika.

Á fundi í NSK, Nordisk Samarbejds Komité, í november í fjør, fingið vit at vita um eina kanning í Danmark viðv. talgilding við almennar stovnar. Úrslitið vísti, at pensjónistar vóru nógv dugnaligari at brúka talgilt samskifti enn tað unga ættarliðið.

Mótrokningarupphæddin kr. 100.000,-

Arbeitt verður framvegis fram móti at fáa

skattafríu mótrokningarupphæddina uppá kr. 100.000,-. Tað hevði munað væl og økt um hugin at vera verandi á arbeiðsmarknaðinum aftaná pensjónsaldur.

Sum er, er upphæddin hjá núverandi pensjónistum framvegis kr. 61.900,- áðrenn mótrokning, men hjá komandi pensjónistum verður hon sambært Pensjónsnýskipanini kr. 60.000,- frá 1. januar 2020.

Vert er at nevna, at Fólkatíngið í vetur samtykti at hækka mótrokningarupphæddina til pensjónistar í Danmark úr kr. 30.000,- til kr. 100.000,-.

Samhaldsfasti og fráfaríngaraldur

Nevndin hevur sent skriv til landsmyndugleikarnar um at sleppa undan at gjalda tvær ferðir skatt av Samhaldsfasta, men bara eina ferð, antin við inngjald ella útgjald.

Stutt fyri páskir fekk Landsfelagið eitt uppskot til lógtíngslóg til hoyringar um at banna mismuni og tryggja javnviðgerð á arbeiðsmarknaðinum, og var nevndin á fundi við Rættarnevnd lógtíngsins um hetta sama.

Nógv jallig uppskot eru í lógini, men nevndin fanst at, at í viðmerkingunum til lógina verður

stórir mismunur gjørdur, ið rakar pensjónistar hart.

Í viðmerkingunum til gr. 3 stk. 4. stendur nevnliga orðarætt soleiðis:

“Stk. 4. Hendan ásetingin er sett í lógina fyri at gera tað greitt, at tað ber til at gera mismun vegna aldur t.d., tá ið persónur hevur nátt pensjónsaldur. Í rundskrivi hjá Fíggjarmálaráðnum er fráfaringsaldur hjá alment settum starvsfólkum sum útgangsstøði 70 ár. Arbeiðsmarknaðurin hevur innrættað seg eftir, at tað ber til at koyra fólk frá, tá tey hava nátt ein ávísan aldur, og tískil verður tað framhaldandi loyvt at gera hendan mismunin. Hóast fólk liva longri, og ynskiligt er, at tey vera verandi á arbeiðsmarknaðinum í longri

tíð, vil tað helst altíð vera natúrligt at loyva einum aldursmarki við atlit at einum virðiligum enda á einum langum arbeiðslívi, sum í sær sjálvum má metast at vera eitt lógligt endamál innan rammurnar á føroyskum rætti.”

Landsfelag Pensjónista metir, at hetta gongur beint ímóti endamálinum við lógaruppskotinum, at banna mismuni og tryggja javnviðgerð á arbeiðsmarknaðinum.

Nógvir pensjónistar eru væl fyri og ynskja at verða verandi á arbeiðsmarknaðinum. Tað er ein stór íløgja hjá einum landi, at fólk eru til arbeiðis, og eigur tað tí ikki at verða aldurin, men **arbeiðsførleikin**, ið avger, um ein skal av arbeiðsmarknaðinum.

Sagt verður í viðmerkingunum til uppskotið, at ein av grundgevingunum fyri at kunna siga pensjónistum upp er, at teir hava rætt til fólka-pensjón og harvið fáa eitt uppihaldsgrundarlag. Landsfelagið metir, at hetta er ein sera skeiv grundgeving, tí pensjónistarnir hava sjálvir goldið pensjónina ígjøgnum eitt langt arbeiðslív, bæði yvir skattin og við pensjónsuppsparingum. Landsfelag Pensjónista hevur í nógv ár havt niðanfyristandandi sum eitt av sínum hjartamálum um hetta sama, nevniliga at:

Fráfaringaraldurin skal burtur.

“Tað skal lóggevast, at tað ikki er loyvt at siga fólki upp vegna aldur. Pensjónsaldur skal ikki vera tað sama sum fráfaringaraldur á arbeiðs-marknaðinum.”

Við hesum vil Landsfelag Pensjónista heita á løgtingið at lóggeva, at tað ikki er loyvt at siga fólki upp vegna aldur og at allur mismunur vegna aldur á arbeiðsmarknaðinum er ólógligur.

Formansfundurin

Boðað var til formansfund 22. mars, men vegna illveður varð fundurin í síðstu løtu útsettur til 2. apríl. Yvir 30 luttakarar møttu, og eydnaðist fundurin væl.

Fyrst hevði Alfred Olsen, nevndarlimur, eina nágreiniliga gjøgnumgongd av pensjónum og pensjónsupphæddum.

Síðani greiddi Rúni Joensen frá Flog.fo frá teirra tilboðum til pakkaferðir, ætlaðar eldri.

Andras Róin, stjóri á Bústøðum, greiddi frá teirra ætlanum innan eldravinarligar leiguíbúðir/íbúðarbygging til eldri.

At enda kunnaði forkvinnan í Landsfelag Pensjónista um ætlanir, ið liggja fyri framman, t.d. at pensjónistar skulu kunna tjena kr. 100.000, -, áðrenn móttroking frá TAKS.

Nevnt var eisini, at nógva staðni eru avvarðandi hjá eldri koyristólsbrúkarum noydd at venda sær til privatar koyristólsbrúkarar fyri at lána privat-bil teirra, eftirsum eingi tilboð eru til slíkan flutning á staðnum.

Her átti Almannaverkið/Hjálpartólamiðstøðin at havt okkurt slag av koyritænastu við hóskað bili til slíkan flutning. Tað er m.a. eitt mál, sum nevndin fer at taka upp.

Alfred Olsen, nevndarlimur

Formansfundurinn endaði við eini yvirlýsing, sum send er øllum avvarðandi politiskum myndugleikum, flokkum og fjølmiðlum:

YVIRLÝSING

Samtykt á formansfundi 2. apríl 2019

Landsfelag Pensjónista vil við hesi yvirlýsing heita á landsmyndugleikarnar, at broyta fylgjandi viðurskifti:

1. Útgjald frá Samhaldsfasta skal verða skattafrítt.

Samhaldsfasti verður skattaður tvær ferðir í dag - við inngjald og við útgjald. Hetta eigur at broytast somuleiðis sum aðrar pensjónir, sum í dag verða skattaðar við inngjald og eru tí skattafríar við útgjald.

2. Hækka grundupphæddina.

Skattafría grundupphæddin skal hækast við 580 kr., so hon kemur upp á somu upphædd, sum hon var áðrenn 2016, tá løgtingið lækkaði hana.

3. Mótrokningarfría inntøkan skal hækast upp til kr. 100.000.

Tað skal kunna løna seg hjá pensjónistum at arbeiða eftir pensjónsaldur.

4. Fráfaringaraldurinn skal burtur.

Tað skal lóggevast, at tað ikki er loyvt at siga fólki upp vegna aldur. Pensjónsaldur skal ikki vera tað sama sum fráfaringaraldur á arbeiðsmarknaðinum. Tað skal ikki verða aldurin, men arbeiðsførleikin, ið avger, um ein skal av arbeiðsmarknaðinum ella ikki.

Í 70 ÁR HEVUR HENRY D. JOENSEN SLAPPAÐ AV VIÐ STOKKUM

Tá hin 16 ára gamli unglingin úr Famjin fór yvir á Suðurlandið at fiska, hevði hann bundið sær fleiri pør av vøttum og hosum at hava við til skips. Seinni gjørdist hann, sum í dag er 83 ár, lærari og varaskúlastjóri í Argja skúla

Beate L. Samuelsen / Myndir: Kári við Rættará

Ein dagin spurdi hin ungi alvin Henry D. Joensen fastur sína, ta dugnaligu bindikonuna Mariu Hansen frá Gjógv, um hon kundi binda sær eina troyggju.

“Bind tú sjálvur”, svaraði hon bróðursoninum. Hon segði honum hvørjar stokkar, hann skuldi brúka, og hvussu nógv eygu, hann skuldi kasta uppá.

Síðani setti Henry, sum er nær í ætt við skraddar Debes, sála, seg at binda.

Her skal líka viðmerkjast, at gjáarmaðurin skraddar Debes, sum æt Hans M. Debes, var hann, sum í undanfarnu øld savnaði og gav út bindibókina “Føroysk Bindingar Mynstur”.

Meðan hin ungi Henry sat við stokkunum og bant, spurdi hann fastrina, sum æt Maria, men varð rópt Mia:

“Er tað gott nú?”

“Ja”, svaraði hon hvørja ferð.

“Troyggjan bleiv liðug, og Mia fastur rósti mær fyri væla arbeiði”, fortelur 83 ára gamli pensjóneraði lærarin, Henry D. Joensen.

Tvær av troyggjunum til føroyska mannfólkabúnan, sum Henry hevur bundið

Mandolinina hevur kona Henry, Katrin, gjørt og teppið aftanfyri hevur Henry bundið

Leingi sjúkur av meslingum

Henry er ættaður úr Famjin. Tey vóru níggju systkin, tríggir dreingir og seks gentur.

Tað var fasturin Mia, sum legði Henry lag á stokkarnar, men hugin at binda fekk Henry annars longu 12 ára gamal, tá hann legðist sjúkur við meslingum og noyddist at liggja heima í langa tíð.

Hann keddi seg og fyri at stytta sær um stundirnar, lærði hann seg at binda. Systrarnar vóru eisini óførar at binda eins og mamman og omman.

Tá hann 16 ára gamal fór á Suðurlandið at fiska, dugdi hann handverkið, og bant hann sær fleiri pør av vøttum og hosum o.ø. at hava við.

“Eg dugi handverkið og slappi ordiliga av, tá eg siti við stokkum,” sigur Henry D. Joensen, sum hevur verið lærari, varaskúlastjóri og av og á virkandi skúlastjóri í Argja skúla í 38 ár. Í 1998

var hann raktur av lítlum blóðtøppi og segði av somu orsök lærarastarvið frá sær.

Sum so mong onnur, hevur hann í dag pacemakara. Sætta hvørt ár skulu battaríni skiftast, og noyðist Henry tá líka ein svipptúr niður á Ríkissjúkrahúsið at fáa tað gjørt.

Bundnapløgg í vøkrum litum

Tá Henry D. Joensen hugsar seg um, hevur hann bundið í 70 ár. Tað er ikki smávegis av lutum, hann hevur latið úr hondum øll hesi mongu árin. Hann hevur bundið uppá alla familjuna, ikki minst jólagávur til øll, hosur, vøttir, húgvur, troyggjur, pútur, teppir, lappar, smærri og størri verk.

"Ikki havi eg latið nakað plagg til basarar enn, men eg ætli mær kanska at lata okkurt til jólabasarin hjá KFUK í ár", sigur hann, og hyggur

yvir á spísistovuborðið. Har liggur ein rúgva av pløggum av alskyns slag, sum hann hevur lagt fram í "dagens anledning", sum man sigur. Her liggur eitt stórt úrval av hosum í øllum støddum og litum. Eisini fleiri pør av longum knæhosum til føroyska mannfolkabúnan. Á akslatrøum eru trýggjar myrkabláar troyggjur til mannfolkabúnan hongdar upp, m.a. tann, sum Henry plagar at vera í, tá hann er í pussinum. "Mynstrini, eg brúki, eru myndir, eg havi her inni," sigur hann, og peikar á høvdið.

Fleiri bundin veggjaprýði

Millum mongu myndirnar á stovuveggjunum, síggjast ikki bara bundin verk hjá Henry og málningar, sum elsti sonurin hevur málað, men eisini ein stór mynd við teksti, sum Katrin, kona Henry, sum ung genta hevur bundið. Tað var, tá hon, sum er ættað av Skála, gekk á háskúla í Danmark, hon sá myndina við

Eitt evarskalítið úrval av øllum lutunum, ið Henry D. Joensen hevur bundið millum ár og dag

Katrin bant, sum ungur háskúlanæmingur, hetta stóra verkið við tekstinum "Fader Vor"

Tvey av bundna-pløggnum frá hondum Henrys

tekstinum Faðir Vár á donskum seymaðan í korssting. Hon helt myndina vera so vakra, lænti hana og fór undir at binda eina av sama slag. Eitt meistaraverk. Tað tók einar 14 dagar at binda.

Í dag hongur bundna avrikið hjá Katrini í glas og rammu á Argjum.

So væl dámdi henni á háskúlanum, at hon aftaná lokna skúlagongd eitt skifti var stovugenta hjá húskinum hjá fyristøðufólkunum.

Í stovuni hongur eisini ein mynd, sum Henry hevur sniðgivið. Tað er ein krossur, sum við litum ímyndar páskamorgun, hvítusunnu og heilaga andan.

Urguleikari í Kapellinum

Trý ár eftir at hava búsett seg á Argjum, flutti

familjan inn í nýbygdu húsini grundlógardagin 5. juni 1968.

Hetta var ein stórur dagur. Eitt skelti hongur á húsaveggnum uttanfyri beint við úthurðina við árstalinum á. Skeltið hevur Henry D. Joensen gjørt. Væl liggur fyri hjá honum at smíða. Tað er ikki hissini av lutum, hann við hamara og sag hevur fingið frá hondini.

Tað eru ikki bara stokkarnar, Henry D. Joensen hevur fingist við, tá hann hevur stytt sær um fríløturnar. Hann er eisini dugnaligur organistur og hevur spælt urgu í 53 ár á ymsu deildunum á Landssjúkrahúsinum bæði undir gudstænastum og á jólum. Hann var einsamallur urguleikari í Kapellinum frá 1984 og nógv ár fram. Tað er hann ikki longur. Nú eru tveir komnir aftrat, Hilmar Jan Hansen og Ólavur Jøkladal, og spælir Henry bara ein fastan dag um vikuna, um okkurt er.

Um ikki liggur fyri hjá hinum báðum urguleikarunum, er Henry tó altíð fúsur at seta seg við urguna í Kapellinum á Landssjúkrahúsinum. Júst henda dagin, blaðið "Eldri" hitti Henry Debes Joensen, skuldi hann gera seg til reiðar at fara í Kapellið at spæla til tvær jarðarferðir, ta fyrri kl. 17 og ta seinnu kl. 19.

Serstøk gáva til Argja kirkju

Henry D. Joensen er sera góður við kirkjuna á Argjum. Í 1979 gav hann kirkjuni eina gávu, eitt sera vakurt teppi, sum hann hevði bundið í føroyskum tógvi og við væl samansettum náttúrulitum.

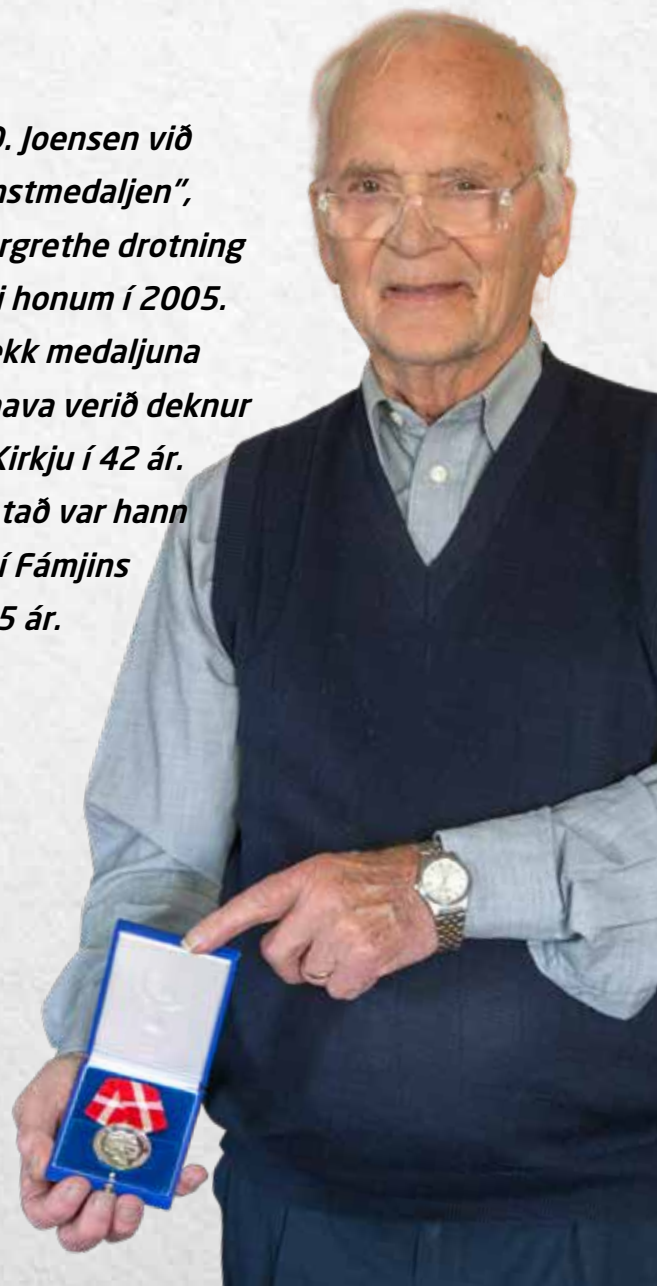
Tógvið fór hann til Gøtu at keypa fyri at finna júst tað rætta, sum brúkast skuldi til gávuna. Vakra bundna teppið liggur á gólvinum, beint innanfyri altarið í Argja kirkju.

**Henry er
óførur at binda
mannfólkahosur til
føroyska búnan**

Sum pensjónistur kann man ikki siga, at Henry D. Joensen keðir seg. Hann hevur altíð okkurt at takast við, og tíðin, ja, hon flýgur avstað. Hjúnini, Katrin og Henry Debes Joensen, eiga triggjar synir, Jón Magnus, ið er lærari og listamálari, Bergur, sum er prestur, og Heðin, ið er húsasmiður.

**Henry D. Joensen við
"Fortjenstmedaljen",
sum Margrethe dronning
handaði honum í 2005.
Hann fekk medaljuna
fyri at hava verið deknur
í Argja Kirkju í 42 ár.
Áðrenn tað var hann
deknur í Fámjins
Kirkju í 5 ár.**

KANELBOLLAR

- 75 g rosinur
- 75 g dadlir
- 50 g ger
- 4 dl lunkað vatn
- 1 spsk. olju
- 1 tsk. kanel
- 75 g fullkornshveiti
- 75 g grahamshveiti
- 550 g hveitimjøl
- 1 spsk. sukur.
- 1 tsk. salt

Upploys gerið í vatninum.
Elt alt tilfarið saman og set
at ganga í 30 min.

Bakast ovarliga í ovninum á
200 gradir í umleið 15 min.

Smakka væl við smøri.

15 min.

Lætt at gera

**Uppskrift: Ingeborg
Vinther, nevndarlimur**

Undirtøkan á formansfundinum var stór

SAMHALDSFASTI Í KLØNUM TRÁÐ

Á formansfundi í september var m.a. upplýst um eitt LP-samstarv við Gallup Føroyar og Deildini fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu í sambandi við heilsustøðuna hjá eldri fólki

Tekstur: Beate L. Samuelsen Myndir: Gunnleyg Durhuus

Sløk 30 fólk møttu á seinasta formansfundi Landsfelag Pensjónista í september í ár. Hin fyrri formansfundurin var í apríl.

Fundarfólkini umboðaðu 12 av tilsamans 16 limafeløgum. Fyrsta mál á skránni var uppskot til viðtøkubroytingar, sum nærri varð greitt frá, og sum stórir meiriluti av teim møttu tók undir við.

Fyri at viðtøkubroytingarnar skulu verða galdandi til komandi aðalfund í 2020, verður eyka-aðalfundur leygardagin 19. oktober 2019 við einans hesum eina máli á skrá.

Alfred Olsen nevndarlimur greiddi nágreiniliga frá einum sera viðkomandi punkti í pensjóns-nýskipanarlógini, sum kemur í gildi 1. januar 2020, og har hjún kunnu velja at fáa útgjald sum hjún ella sum støk.

Hetta er eitt val, ið giftir pensjónistar, føddir áðrenn 1. januar 1953, sjálvir kunnu gera av við at boða Almannaverkinum frá.

Eldratrygdargrunnur

Ætlanin var, at nýútnevnda landsstýriskvinnan við almannamálum um hendi, Elsebeth Mercedes Gunnleygsdóttur, skuldi koma á gátt og greiða

Suðuroyggin var væl umboðað á formansfundinum

Beate L. Samuelsen, forkvinna, greiðir frá arbeiðinum hjá Landsfelagnum

nærri frá ætlanini við Samhaldsfasta. Men hon meldaði avboð beint undan fundinum.

Grundgevingin var, at nýggi landsstýrismaðurin við fíggjarmálum, Jørgin Niclasen, hevði biðið um fund við nevndina í Landsfelag Pensjónista um at gera útgjaldingina av pensjónum einfaldari við einum eldratrygdargrunni í staðin fyri teimum trimum útgjaldingarskipanum, ið annars rigga væl: Grundarupphædd, Samhaldsfasta og Viðbøtur.

Laila Hentze og Maria Skaalum Petersen greiða frá kanningini

Gallupkanning

Fyri at fáa nágreiniliga vitan um heilsustøðuna hjá pensjónistum, avgjórði Landsfelag Pensjónista á nevndarfundi í august at kanna málið nærri.

Heitt er á Lailu Hentze frá Gallup Føroyar og Mariu Skaalum Petersen, leiðara fyri Deildini fyri Arbeiðs- og Almannaheilsu, at taka sær av hesi uppgávu.

Á formansfundinum greiddu tær báðar frá verkætlanini.

EINSEMI OG TUNGLYNDI

Summir pensjónistar vilja hava selskap, aðrir vilja hava frið

Tekstur: Beate L. Samuelsen Mynd: savnsmynd

Tá vit gerast eldri, fara av arbeiðsmarknaðinum og noyðast at viðganga, at vit eru vorðin gomul, fara tankarnir hjá mongum á flog. Ella eisini steðga teir heilt upp.

Summi hava ikki hug at taka lut í sosialum tiltøkum longur, kenna seg einsom og plágast av tunglyndi, meðan onnur ikki fáa tíðina at rækka til alt tað, sum tey endiliga á gamalsaldrinum hava møguleikan at vera við í.

Nøkur økja um vinarskaran. Onnur hava ikki hug til sosiala samveru, vilja helst hava frið og dáma væl at passa seg sjálvan.

Telefonketur

Pensjónistar í øllum londum kenna til hetta.

Í grannalondum okkara royna kommunur, pensjóns- og eldrafeløg og aðrir felagsskapir at gera nakað við trupulleikan.

Landsfelag Pensjónista, sum er limur NSK, Nordisk Samarbets Kommité, hevur í fleiri førum fingið at vita frá hinum limafeløgnum, at trupulleikarnir har eru teir somu, sum eisini vit í Føroyum vita um.

Dømini í grannalondunum eru mong um, hvussu roynt verður at basa einseminum millum pensjónistar.

Onkra staðni hava eldri í einum grannalag tikið seg saman og fingið í lag eina telefonskipan, eina sokallaða telefonketu.

Hon virkar á tann hátt, at ringt verður til hvønn annan fyri líka at vita, um nú alt er í lagi. Samstundis er høvi at fáa eitt stutt telefonprát, um áhugi er fyri tí.

Eitt, sum er ógvuliga populert nógva staðni og ikki ókent her heima, er, at pensjónistar eina ferð um vikuna ella um mánaðin hittast og fara út at eta á onkrari matstovu.

Hugflogið er óavmarkað, um pensjónistar vilja sleppa burturúr einseminum og royna at sleppa undan tunglyndi.

*Frá vinstru: Marner Lisberg, orðstýrari,
saman við tónleikarunum Hensar Hammer
og Terja Nielsen*

ELDRADAGURIN 2019 Í SALT

Tónleikur, sangur, ræður, útferðir, lutasøla, góður matur og gott prát, myndaði árliga Eldradagin, sum í ár var hildin í mentanarháborgini á Drelnesi

Tekstur: Beate L. Samuelsen Myndafólk: Rúni Thomsen, Eileen Vang, Gunnleyg Durhuus

Luttøkan á Eldradegnum 2019, sum í ár fór fram í Suðuroynni, man hava verið ein hin størsta nakrantíð í søgu Landsfelag Pensjónista. Út við 330 pensjónistar úr øllum landinum hittust leygardagin hin 24. august í SALT á Drelnesi. Í fleiri mánaðir frammanundan hava feløgini bæði, Pensjónistafelagið Høft og Pensjónistafelagið í sunnaru helvt í Suðuroy saman við Landsfelag Pensjónista, arbeitt við fyrireikingunum til Eldradagin.

Stórur áhugi

Forkvinnan í Pensjónistafelagnum í sunnaru

helvt í Suðuroy, Ingeborg Vinther, setti Eldradagin 2019. M.a. greiddi hon frá, hvussu stórir áhugin hevði verið fyri tiltakinum. Freistin at boða frá luttøku var hálvan august, men so at siga hvønn dag frá, at freistin var úti, og fram til sjálvan Eldradagin, ringdu fólk fyri at vita, um tey kundu sleppa við. Tíverri var neyðugt at siga nei, eftir sum atlit mátti takast til kokkin, ið stóð fyri matinum.

At fáa innivist í SALT var sum at vinna í lottarínum. Gamli, men moderniseraði søguligi bygningurin, riggaði júst til eitt høvi sum hesum,

Nøkur umboð fyri pensjónistafeløgini bæði í Suðuroynni.

Tann lekkra lagkøkan var frá bakarinum hjá Shaila millum Garðarnar í Vági.

ið fór av bakkastokki eina viku undan løgtingsvalinum síðst í august.

Sum á gólvinum

Fyri at fáa alt til at ganga upp í eina eind og gera Eldradagin so áhugaverdan sum yvirhøvur gjørligt fyri øll, var ein fjølbroytt skrá sett saman, so øll skuldu kunna fáa okkurt burtúr. Sambært tí, sum prátað var pensjónistanna millum dagarnar aftaná tiltakið, eydnaðist dagurin avbera væl.

Eisini túrarnir við Smyrli hendan leygarmorgunin

kl. 7 av Havnini og norðuraftur um kvøldið vóru fínir. Tað var sum á gólvinum báðar vegir. Marner Lisberg var orðstýrara, og leiddi hann tiltakið gjøgnum alla skrána í SALT, líka frá morgunstundini av og til Eldradagurin endaði um nátturðatíð, tá Smyril aftur setti kós norðuraftur um Suðuroyarfjørð. Tað megnaði Marner Lisberg til ug.

Tónleikur og gongutúrar

Í staðin fyri at hava sangheftir liggjandi við hvønn kuvert, vóru sangtekstir vístir á stórskíggja. Hetta vóru sangir, sum øll dugdu, so

Lagið var sera gott undir borðhaldinum

sum Vandringsmænd o.l. Tað syrgdu tónleikararnir Terji Nielsen og Hensar Hammer. Teir vóru í gongd so at siga allan dagin saman við Marner Lisberg, sum við síni góðu rødd sang fyri. Tveir gongutúrar vóru á skránni. Annar gekk framvið Stóra við Bergi Stórhamar sum frásøgumanni, og hin fór fram í gamla býlinginum Valinum við Chris Jan Michelsen sum frásøgumanni. Í báðum førum var luttøkan stór og spurningar settir frásøgumonnunum, ið dugdu væl at siga frá.

Av tí at Stóra og Valurin lógu eitt fitt strekki frá Drelnesi, koyrdu bussar fólk til og frá SALT.

Millum alt tað søguliga á staðnum, síggjast eisini fleiri hundrað suttur, sum hongdar eru upp upp á nakrar greinar.

Áðrenn gongutúrarnar var tíð sett av til borgarstjórnar í størstu kommununum í Suðuroynni. Dennis Holm, borgarstjóri í Vági, og Kristin Michelsen, borgarstjóri á Tvøroyri, at halda røður.

Eldraðkið og pensjónir

At servera fyri meiri enn 320 fólki er ein stór uppgáva. Men tað megnaði kokkurin Anita Farstad akkurát sum einki saman við sínum dugnaligu starvsfólki. Alt var lagt væl til rættis, og øll fingur døgurða í senn, góða lambasteik við sós og øllum, sum hoyrir til, og síðani eina sera vælsmakandi Rubinsteinskøku

Bergur Stórhamar var frásøgumaður á gongutúrinum framvið Stóra

Millum teirra, ið vóru við á øðrum gongutúrinum, vóru frá vinstri: Anna Helena Danielson, Steffan Petersen, Anna Mohr, og hjúnini Arndal og Sofía Haraldsen.

omaná saman við einum góðum kaffimunni. Í "dagens anledning" vóru níggju langar røðir av borðum sett upp, og vit sótu ikki trongt í hesi risastóru høllini í SALT.

So skjótt døgurðin var farin niðurum, greiddi eindarleiðarin fyri Bú- og Heimatænastuni í Suðuroynni, Daimi Kjærbo úr Hørg, frá eldraðkinum í oynni, hvussu tað er bygt upp og hvussu tað virkar.

Aftaná henda fyrilestur greiddi Alfred Olsen, nevndarlimur í Landsfelag Pensjónista, frá um pensjónir, sum vit kundu fylgja við á stórskíggja,

Undir borðhaldinum greiddi skiparin og fiskiklógvin Mortan Johannesen frá arbeiðsgongdini í Salt.

har nýggjastu tøluni, ið eru til taks, vóru sýnd. Gestarøðari á Eldradegnum var Hans í Líðini, sum segði frá søguni um gomlu sluppina Johannu TG326, bygd í Suðuronglandi í 1884 og seld til Vágs tíggju ár seinni.

Fiskiklógvin og kongaligi útróðrarmaðurin

Áhugavert var at hoyra skiparan og fiskiklónna Mortan Johannesen greiða frá arbeiðsgongdini í saltgoymsluni frá tí, saltið kom inn, varð goymt og síðani flutt umborð á skip, sum komu inn eftir salti. Týðningarmikið var eisini, at menninir umborð við spaka royndu at fordeila saltið, so skipini ikki skuldu fáa slagsíðu, tá tey fóru aftur til fiskiskap.

Í 1920unum og 1930unum var stórir eftirspurningur eftir salti í Norðuratlantshavi. Saltið kom fyrri tað mesta frá Ibiza í Spania og Sfax í Tunesia. Henda seinna fyrirøkan hevði skrivstovu í París og fekk ein franskan arkitekt at tekna saltsiloina á Drelnesi. Siloin skuldi taka 10.000 t av salti. Á- og avskipingarnøgðin skuldi vera 50-100 t um tíman.

Áhugavert var at hoyra søguna um gomlu Doktorahúsini.

Stór mannarúgva uttanfyri Kgl. Handilin í Valinum, har Chris Jan Michelsen greiðir frá.

Arbeiðið at byggja saltsiloina tók eitt ár. Í 1938 stóð siloin liðug, og var hon tikin í nýtslu í februar 1939, sama ár, sum annar heimsbardagi brast á. Hetta var ein stórur bygningur við yvir 1000 fermetrar gólvvidd og eini 25 metrar hædd. Transportbondini vóru yvir 110 metrar til longdar.

Longu á heysti 1941 mátti bygningurin lúta fyri týskinum, sum bumbaði hana.

Lutaseðlarnir verða drignir. Frá vinstri Sólrún Guttesen, Marner Lisberg, Jens Johannesen, Ingeborg Vinther og Vigerd Vestergaard.

Hans í Líðini, gestarøðari á Eldradegnum.

Forkvinnan í Landsfelag Pensjónista ber heilsan fram.

Millum lögini, ið Lív Næs og Tróndur Enni sungu, fingu luttakararnir m.a. høvi at hoyra ein hin mest spælda sangin í útvarpinum í lètuni, "Lítli fuglur".

Alfred Olsen, nevndarlimur í Landsfelag Pensjónista, greiðir nágreiniliga frá pensjónsskipanini.

Nøkur ár eftir krígsløk var bygningurin bygdur upp aftur, og var siloin í nýtslu til eina ferð fyrst í 1980unum.

Eftir at hava staðið tómt uttan nakran góðan, var fyri nøkrum árum síðani farið undir at seta hana í stand. Í dag stendur hon sum ein mentanarperla á Drelnesi, takkað verði áhaldandi, ótroyttuligu og treisku framtakshugaðu mennirnar, Ólavur Rasmussen og Albert Isfeld, arkitekti. Mortan Johannesen greiddi ikki bert frá virkseminum í SALT, men eisini frá útróðrartúrinum, sum hann um hálvan august í ár gjørði við einum serligum gesti umborð, nevniliga Fríðriki krúnprinsi.

Vinningar og sangir

Tveir dugnaligir sangfuglar vitjaðu í SALT Eldradagin. Tað vóru tey bæði Lív Næs og Tróndur Enni, sum sungu nógvar av kendastu lögum teirra í lýtuni, m.a. "Lítli fuglur".

Eftir hetta var kaffi- og køkuborð við risastórum lagkøkum umframt heimabakstri.

Ein røð av lutaseðlum vóru drignir. Vinningar í hópatali, ið feløg, virkir og handlar høvdu latið til høvið, vóru handaðir vinnarunum. Størsti vinningurin, eitt gávukort frá Atlantic Airways, fór til hepnan vinnara í Vágum.

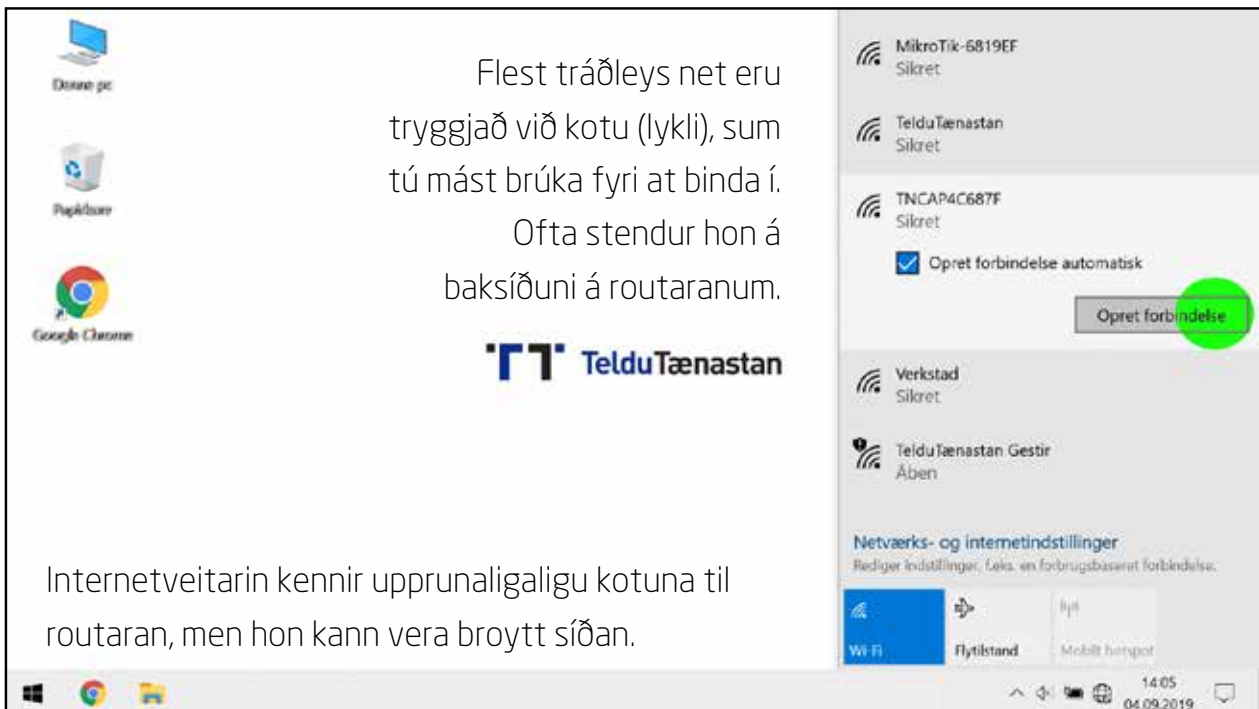
Tá tað fór at lækka móti endanum, bar forkvinnan í Landsfelag Pensjónista, Beate L. Samuelsen, fram eina heilsan frá Landsfelagnum.

Síðani endaði formaðurin í Høft, Jens Johannesen, dagin við at takka øllum, sum høvdu verið við til at mynda dagin og gera hann so væl-eydnaðan, sum hann bleiv. Somuleiðis takkaði hann kommununum og øðrum, sum høvdu stuðlað tiltakinum.

VEGLEIÐING TIL TRÁÐLEYST NETSAMBAND Í WINDOWS 10

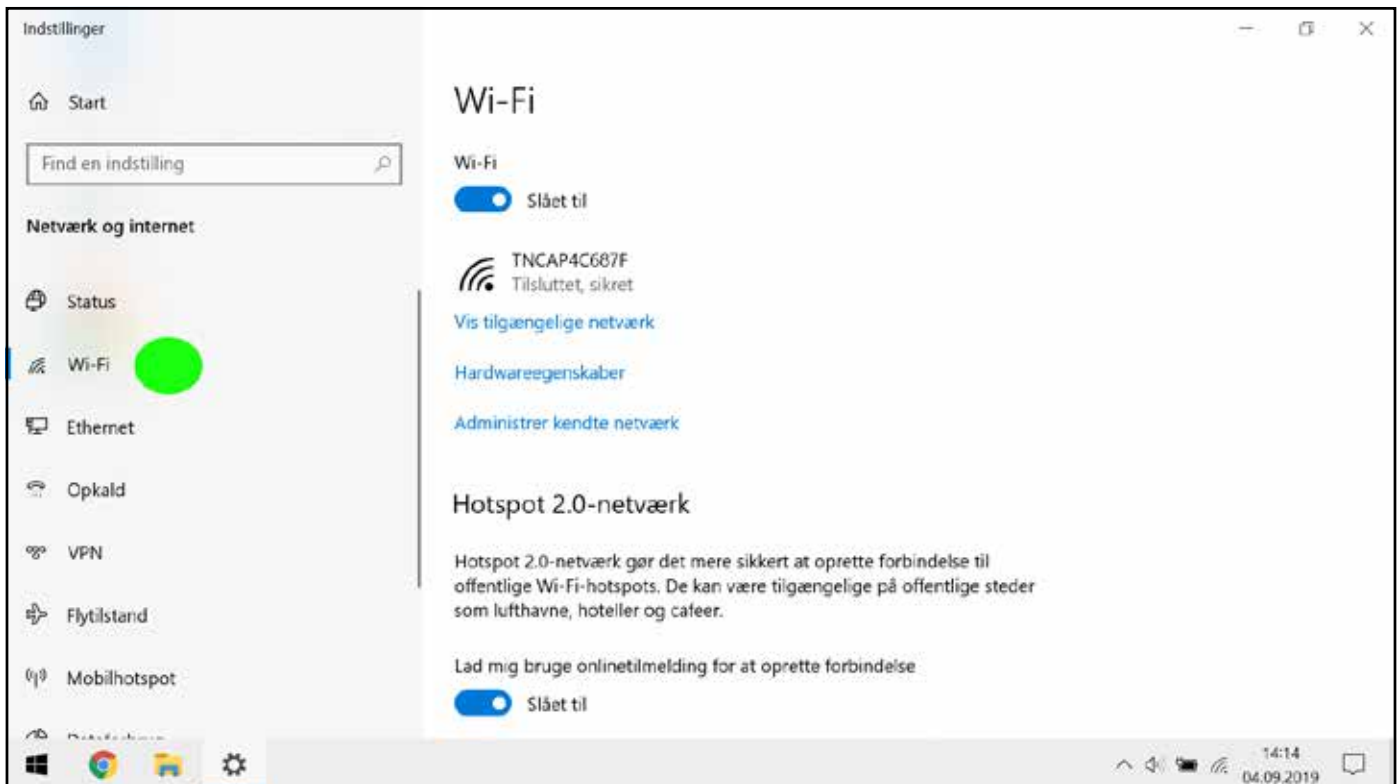

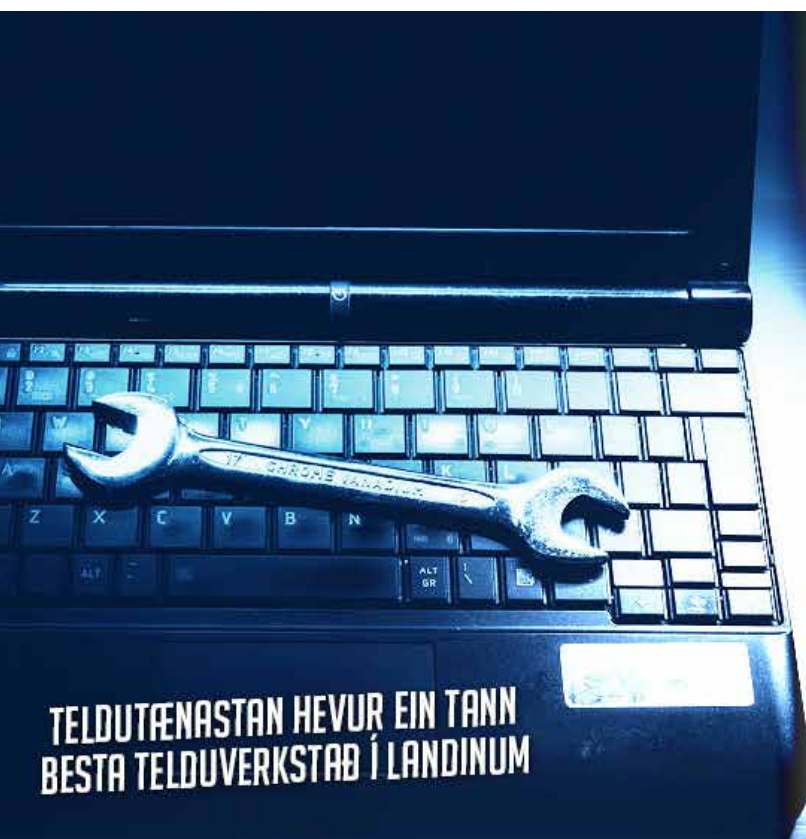
Routarin kann eisini senda kotuna automatiskt til telduna, um tú trýstir á WPS-knøttin á routaranum. Um tú ikki sært hesar myndirnar, hevur teldan trupulleika við tráðleysa netinum.

Tú kanst kanna, um tráðleyst net er tendrað, við at peika á netverksíkonina, trýst á høgra músaknøttin og vel "Åbn netværks- og Internetindstillinger".

Tryggja tær, at WiFi er tendrað og at teldan er íbundin rætta netið. Eisini tryggja tær, at signalið er nóg sterkt – helst tvær strikur ella meira.

FÁ LÍV Í TÍNA GOMLU TELDU AFTUR!

FYRI EINANS 870,-*

*Pensjónistar við bláa limakortinum fáa 15% avsláttur

- Reinsa telduna fyri stov
- Reinsa telduna fyri óynskt forrit
- Fremja tyngdarroynd og ferðkanning
- Ókeypis tilmæli um uppstiging av tólbúnaði

TelduTænastan

AVSLÁTTARAVTALUR HJÁ LANDSFELAG PENSJÓNISTA

..... OKTOBER 2019

Landsfelag Pensjónista hevur fingið nógvar góðar avsláttaravtalur við handlar, hotell, matstovur og aðrar fyrirkur kring landið.

Limirnir í teimum 16 lokalfeløgnum kring landið kunnu fáa avlættur úr 5% upp í 20% av vørum og tænaðum.

Avslátturin er treytaður av, at limur vísir fram persónligt limakort frá Landsfelag Pensjónista.

Limirnir fáa limakort við at venda sær til sítt lokalfelag og nýggir limir við at tekna seg hjá lokalfelagnum.

Í Tórshavn

Hoyrnin	10%	Av hoyritólum	321731
Hennara	10%	Av øllum vørum uttan tilboðsvørum	274075
Hans Joensen	15%	Av øllum vørum	317210
Mannfólkaklæðir			
Fótbúni	10%	Av øllum vørum	311705
Skósøla			
Gunnva	15%	Av øllum vørum	214206
Damuklæðir			
Angus Steakhouse	10%	Av øllum mati mánadagar	717777
Hotel Hafnia	15%	Frokostbuffet í matstovuni og av øllum á Kafé Kaspar	313233
Fljóðið sp/f	10%	Av øllum vørum	311718
Jógvan Weihe	10%	Av øllum vørum	353897
Vouge	10%	Av øllum vørum uttan tilboðsvørum	312380
kvinnuklæðir			

Hjá Kissa.....	15%		311395
Teldutænastan	15%	Av øllum vörum uttan tilboðs- og útsøluvörum. Av telduumvælingum	616100
Smyrilsvegur 7			
Bailine.....	10%		280554
Tórshavnar Maskinhandil....	15%	Av øllum vörum uttan tilboðsvörum	313442
Hitapumpur.fo	10%	Av hitapumpum við montering. Um 3 keypa saman	212204
			312204
Madonna.....	10%		312299
Touché	10%	Av øllum vörum uttan tilboðsvörum	603300
Mótahandil			
Nordcar	10%	Av dekkum og felgum	363738
P/F Waag	20%	Av dekkum	323666
SRI.....	10%	Av øllum uttan glasvevi	313030
Máling			
in•tone clinic.....		Viðgerð við infrareyðum hitateppi. 1. viðgerð 100 kr., fylgjandi viðgerðir 150 kr.	516114
Salong Liljan	15%	Hárviðgerð, mán.-fríggj. fyri kl. 13	314768
Torfinsgøta 6			
Lampubúðin	15%	Av øllum lampum og øðrum elvörum	317303
Dr. Jacobsensgøta 9			281303

Í Vágum

Unicar	10%	Av øllum leigubilum	263546
Frisørsalongin MidWay	15%		213055
HA-bilar við Hallur Berg	10%	Av arbeiðsløn upp á bilumvælingar	220021
Salong Aura.....	15%	Av arbeiðsløn, hárvíðgerð	215499
Nest, kafé og matstova	10%	Av øllum mati	308888
Ur og brillur	10%	Av øllum brillum	447950
H-Dygd, vindeygu og hurðar	10%	Av øllum vörum	332177

Í Sandoy

Búrhandilin	10%	Av tógvi og gávulutum	361519
--------------------------	------------	------------------------------	---------------

Í Norðoyggjum

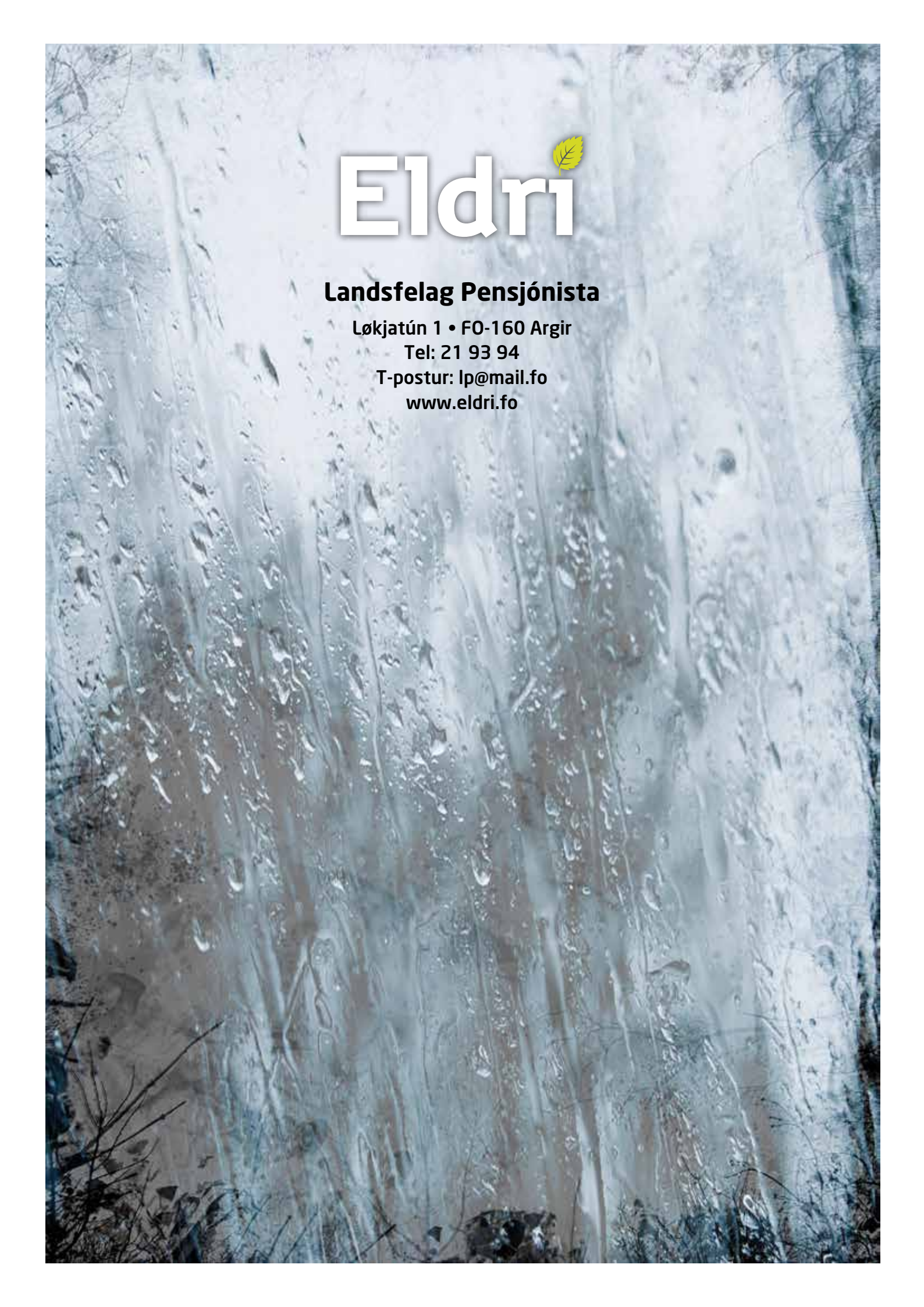
Linsan Optik 15%	Av brillustellum og -gløsum	313133
Stoksoyrarvegur 16 Klaksvík		
Sjómansheimið 10%	Av leigan av kømrum	455333
Hotel Klaksvík		
JAP, klædnabúð 10%		456880
Vera Klipt 10%	Av allari hárvíðgerð	455677
Hvíthús 10%	Av klædnavørum	455353
Seymistovan Hei-Mai 15%		457162
Leivur Ellingsgaard 10%	Ur, gull, silvur, brillur	455203
Hjá Skós 10%	Av øllum skóm	455057
Angus Steakhouse 10%	Av øllum mati mánadagar	457777
El-in 5%	Av øllum vørum, undantikið tilboðsvørum	284513
Norðoya Litbúð 15%		457300
Klaksvíkar Autolakering 10%	Av øllum vørum	458787 / 288787
Bil & Dekkverkstaðið 10%	Av øllum billutum	456959 / 217861
Við John Heinesen		

Í Suðuroy

Hotel Bakkin 10%	Av øllum mati	373961
Richard B. Thomsen & Søn ... 20%	Við kontantsølu	661000
Timburhandil A/S		
Glasstovan á Tvøroyri 10%	Av øllum mati	790064
Tvørávegur 25		

Í Eysturoy

Diana 10%	Av øllum hondarbeiði og ítrivsvørum uttan toy til føroyska búnan, seymimaskinum og lampum	448125
Ur og brillur 10%	Av øllum brillum	447950
Rokoko, klædnahandil 10%	Av øllum klæðum	441039
Brá, mótahandil 10%	Av øllum vørum uttan tilboðsvørum	422727
Shari, mótahandil 10%	Av øllum vørum uttan tilboðsvørum	454646
Skósøla við Terje Hansen 10%	Av øllum vørum	441018
Josi, klædnahandil 10%	Av øllum klædnavørum og skóm	441450
Við S. Danielsen		

Eldri

Landsfelag Pensjónista

Løkjatún 1 • FO-160 Argir

Tel: 21 93 94

T-postur: lp@mail.fo

www.eldri.fo